

AHISKALI SERVER DEDE

 Rufina SULIYEVA

Server Dede ve ablası Ramize nine.

Dedem Suliyev Server Kâmioloğlu, 1925 yılında Ahıskanın Yukarı Oşora köyünde dünyaya geldi. Gürcü dilinde dördüncü sınıfa kadar okudu. Babası Suliyev Kâmil İstanbul'da medresede okumuştur, annesi Memişeva Gulizar, her ikisi de Yukarı Oşora köyünün saygın kişileriydi. Çünkü onlar, herkese din eğitimi veriyorlardı. Çünkü onlar, herkese din eğitimi veriyordu ve aynı zamanda Yukarı Oşora camisinde imamdı. Annesi kadınlara dini eğitim veriyordu. Ailede dördü erkek, biri kız olmak üzere beş çocuk vardı.

Ailenin kalabalık olmasına rağmen, mutlu bir hayat yaşıyorlardı. Tâ ki İkinci Dünya Savaşı başlayınca kadar. Savaşla beraber bu ailenin de karanlık günleri başladı. 1941 yılında Ahıska'da 18 ile 50 yaş arası erkekleri savaşa götürmek üzere askere aldılar. Bunların arasında Server dedenin iki ağabeyi Enver ile Serdar da vardı. Geride yaşlılarla kadınlar ve çocuklar kalmıştı.

Ağabeylerin savaşa gitmesiyle ailenin yükü Server'in omuzlarına bindi. O, bu sorumluluğunu anlıyordu. Çünkü o, ağabeylerinden sonra ailede en büyük erkek çocuktur. Küçük yaşlarda olmasına rağmen dağlarda davar, inek, keçi otlatıyordu. Ayı ve kurtların cirit attığı dağlarda geceleri de hayvanları yatırıyordu.

Dedemin anlattıklarına göre köyündeki arkadaşlarıyla birlikte Kamze köyüne giderlermiş, orada da

birçok arkadaşları varmış. Bazen Gürcülerin yoğun yaşadıkları köylere giderlermiş, onlarla çok iyi dostlukları varmış. Gürcülerle Türkler arasında herhangi bir husumet yokmuş, aksine gayet iyi geçinirlermiş.

Savaş yıllarında ikinci bir felâket kapıyı çalıyordu. 1944 yılında köye kötü bir haber geldi: Sürgün!

14 Kasım 15'ine bağlayan gece, soğuk kış şartlarının hüküm sürdüğü bir zamanda Ahıska Türklerini eski hayvan vagonlarına doldurup vatandan binlerce kilometre uzaklara Orta Asya çöllerine doğru uzun bir yolculuğa çıkardılar. Bu bir ölüm yolcuğuydu. Nice insan bu yollarda kura kuşa yem oldu...

Hâla ümidi var

Şimdi 85 yaşında olan Server dedem, hâlâ doğduğu yerlere dönme ümidiyle yaşıyor.

Kendisi anlatıyor: "1944'ün sonbaharı... 14 Kasım 15 Kasım'a bağlayan gece, sabaha karşı askerlerin sesiyle uyandık. Ellerindeki emre göre iki saat içinde bütün Ahıska boşaltılmalıydı. Bize 20 dakikalık bir süre verdiler. Sonra kamyonlara bindirip istasyonlara götürdüler. İstasyonda çocuklar ve kadınlar ağlıyordu. Yaşlılar iki büklümdü. O gün, nice ölümler göreceğimiz, açlık ve hastalıklarla kıvranaçığımız günlerin başlangıcıydı. Sabahları eğer uyanmışsak kendimizi şanslı hissediyorduk. Günler geçtikçe daha fazla ölü ve acı gördük."

Günlerce süren uzun bir ölüm yolculuğundan kurtulanlar, sürgün yerlerine ulaştı. Biz, Kazakistan'ın Almatı şehrine geldik. Almatı'nın 60 km yakınındaki köyde, Rus ailenin yanına yerleştirdiler. Yiyecek olarak çok az kepek ve mısır veriyorlardı. Babamla annem, yemek kaplarında domuz eti pişirilmişti diye Rus ailenin evinde yemek yemiyordu. Büyük ağabeyim evliydi ve bir küçük kızı vardı. Ben, annem, babam, kardeşim Zekeriya, ablam Ramize ve ağabeyimin hanımı ile küçük kızı Rahime hepimiz bir odada kalıyorduk. Ama yine de Allah'a şükür o soğuk kış şartlarında başımızı sokacağımız bir çatı vardı.

O acı günlere, ölümlere ve nice kayıplara rağmen, biz benliğimizi, dinimizi ve dilimizi kaybetmedik. Babam imamdı. Camilerde namaz kılmayı yasaklamıştılar. Bu yüzden babam her cuma farklı evde toplanarak namaz kıldırırdı. Kültürümüzü unutmadık. O günden beri, yaban ellerde ayakta kalmaya çalışsan, sürgündeki bir halk olarak yaşıyoruz...”

Savaşın üzerinden bugün 65 yıl geçti. Cepheye giden ağabeyleri dönmedi. Server dede, onlardan belki bir haber gelir diye hâlâ ümitle bekliyor.

Dedem, 1948 yılında Kamze köyünden olan nene Esmâ ile evlenmişti. Bu evlilikten dört oğlan iki kız olmak üzere altı çocukları dünyaya geldi. Çok torun sahibi olan Server dedenin üç torunu, okumak üzere Türkiye'ye geldi. Onlar Ankara'da üniversite eğitimlerini başarıyla tamamladılar.

Suligilden 1921 yılı doğumlu Ramize nine Server dedenin ablasıdır. 1949 yılında Zubanagilden Asmizalı Ümmet'le evlendi. Eşi 1972 yılında işe giderken bir aracın çarpıp kaçması sonucunda trafik kazasında

vefat etti. Üç kızı bir oğlu var. Ramize ninegil şu anda Almatı şehrinde Kızılkayrat kasabasında yaşamaktadırlar.

1980'li yıllarda Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'dan gençler ve yaşlılar toplanarak Moskova'ya mitinge gittiler. Ahıska'ya dönmek için ve haklarını savunmak için gayret gösterdiler. Fakat bir sonuç alamdılar. Her toplumun derdini bilen, feryadını duyan dünya kamuoyu, Ahıskalıların feryadını duymadı!

Server dede, Kazakistan'da yaşayan birçok hemşehrisiyle beraber 1987 yılında Turgen köyünde toplanarak çocukluklarını yaşadıkları vatan olan Ahıska topraklarını görmek için Gürcistan'a gittiler. Ata yurtların gördüler, hatıralarını yaşadılar... O günden bugüne hep özlem dolusu günler yaşadığını söylüyor. Hakkı var, sürgün sonrası hayatının her günü vata dönmeye hayaliyle geçmiş...

Server dedemin torunu olarak, dedeme, geçmiştekilere ve bugün dünyanın çeşitli ülkelerinde sürgünde olan Ahıska Türkleri için dualarınızı istirham ederim. Allaha ismarladık...

Rufina Suliyeva: 1992'de Kazakistan'da Turgen köyünde dünyaya geldi. Server dedenin en küçük oğlu Suliyeve Yunus'un kızıdır. İlk ve orta öğrenimini Turgen köyünün Kunayeva adındaki okulunda okudu. Almatı'da MGU Üniversitesi Gazetecilik Bölümü ikinci sınıf öğrencisidir.

KAYMAKAMA VEDA

Posof Kaymakamı Muammer Köken Bey, Tunceli Vali Yardımcılığı görevine atandı. İki yıl Posof'ta görev yapan Kaymakam Köken, herhangi bir Anadolu ilçesinde görev yapmadığını bilerek bu stratejik ilçede şuurla ve gayretle çalıştı. Bu çalışmalarından dolayı Bakanlığı tarafından takdir edildi. Tarihî yurdumuz Ahıska ile sıcak bağlar kurdu, gitti geldi. Orada dostlar edindi. Ahıska Üniversitesine fizikî katkılarda bulundu. Bölgenin nazik havasını alan ve tecrübe kazanan Sayın Köken'in Posof'taki görev süresinin uzatılması, bu olmazsa yakın bölgede bir göreve atanması arzu edilirdi. Bütün Posoflular gibi **Bizim Ahıska** dergisi olarak biz de Sayın Köken'e teşekkürler ederek onu Tunceli'ye sevgiyle uğurladık; kendisine ailece sağlık, saadet ve yeni başarılar diliyoruz.

Bizim Ahıska

TEBRİK

Posof Kaymakamlığı görevine atanan Sayın Tahir Şahin Beyi tebrik eder, sağlık, saadet ve başarılar dileriz.

Bizim Ahıska